สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4
ถ.แจ้งสนิท ต.แจระแม อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการ

ประจำเดือน เมษายน - พฤษภาคม 2569

เกร็ดความรู้ พด.

045-355-143

จากดินสู่รายได้ : คัมภีร์เพิ่มผลผลิตไพลอินทรีย์เงินล้าน

สรุปผลงานวิจัย "การเพิ่มผลผลิตพืชสมุนไพรไพลด้วยปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพผ่านระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม"

กัญญาพร สังข์แก้ว
กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4

สมุนไพรไทยเป็นพืชเศรษฐกิจและพืชสุขภาพที่มีความต้องการเพิ่มขึ้นอย่างมากทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยมูลค่าการบริโภควัตถุดิบสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายในประเทศ(รวมการนำเข้า) เพิ่มขึ้นจาก 4.3 หมื่นล้านบาท ในปี 2560 เป็น 5.2 หมื่นล้านบาท ในปี 2562 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้สานต่อนโยบายรัฐบาลร่วมกับหลายภาคส่วน เพื่อส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยให้มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดสนับสนุนการปลูกพืชสมุนไพรกว่า 6.4 หมื่นไร่ มีการจัดทำมาตรฐานสินค้า GAP และมาตรฐานพืชสมุนไพร มีการจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) จำนวน 24 ชนิด เช่น ฟ้าทะลายโจร กระชายขาว ขมิ้นชัน ไพล พริกไทย เพชรสังฆาต เป็นต้น

ไพล เป็นพืชที่ต้องมีการดูแลด้านโรคพืช และบำรุงธาตุอาหารให้เหมาะสมกับช่วงเวลาการเจริญเติบโตในแง่ของการปลูกเชิงเคมีนั้น การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ในไพลช่วยเสริมความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารให้แก่พืช ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของลำต้น เหง้า และผลผลิตพืชสมุนไพรไพล

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 อุบลราชธานี ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง การเพิ่มผลผลิตพืชสมุนไพรไพลด้วยปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพผ่านระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ต่อสมบัติดิน การเจริญเติบโต ผลผลิต และความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจของการผลิตไพลในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ เริ่มดำเนินการวิจัยเมื่อ เดือนมกราคม 2567 ถึงเดือนมีนาคม 2569 (เป็นเวลา 2 ปี)
สถานที่ดำเนินการ บ้านน้อยหม้อทอง ตำบลจานลาน อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ
แบบแผนการทดลอง จำนวน 4 วิธีการ ได้แก่

1. ใส่ปุ๋ยคอก(มูลวัว) อัตรา 1,000 กิโลกรัมต่อไร่
2. ใส่ปุ๋ยคอก(มูลวัว) อัตรา 2,000 กิโลกรัมต่อไร่
3. ใส่ปุ๋ยหมัก อัตรา 1,000 กิโลกรัมต่อไร่
4. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง อัตรา 500 กิโลกรัมต่อไร่

พบว่า การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ช่วยปรับปรุงสมบัติทางเคมีและกายภาพของดิน โดยเพิ่มปริมาณอินทรียวัตถุและความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารหลัก ส่งผลให้การเจริญเติบโตของไพลดีขึ้น ทั้งความสูงต้น ขนาดใบ และจำนวนต้นต่อกอ กรรมวิธีที่ใส่ปุ๋ยคอกอัตรา 2,000 กิโลกรัมต่อไร่ ในแปลงวิจัยให้ผลผลิตเหง้าไพลสดสูงสุด คิดเป็น 1,500 กิโลกรัมต่อไร่ และมีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจดีที่สุดเท่ากับ 16,000 บาทต่อไร่ โดยให้ค่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (BCR) เท่ากับ 1.70 สูงกว่ากรรมวิธีอื่นอย่างชัดเจน จากผลการวิจัย สรุปได้ว่าการใช้ปุ๋ยคอกในอัตรา 2,000 กิโลกรัมต่อไร่ เป็นวิธีที่เหมาะสมในการผลิตไพลภายใต้ระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม เนื่องจากสามารถปรับปรุงสมบัติดิน ส่งเสริมการเจริญเติบโต เพิ่มผลผลิต และให้ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ เหมาะสมต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร และการขยายผลในพื้นที่ปลูกสมุนไพรเชิงพาณิชย์

**ผู้ที่สนใจ ขอข้อมูลเรื่องสมุนไพรไพล ติดต่อขอรับได้ที่ กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4
ถ.แจ้งสนิท ต.แจระแม อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เบอร์โทร 045-355143 ในวันและเวลาราชการ